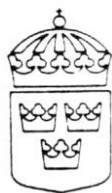

Motion till riksdagen

1989/90:Ub84

av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp, m, c)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Mot.
1989/90
Ub84-90

I proposition 1989/90:90 om forskning anføres (s. 177) att skolan är ett viktigt verksamhetsområde för forskarutbildade. Inom gymnasieskolan finns redan nu ca 1 000 vakanta tjänster som lektor med krav på doktorsexamen eller motsvarande. De framtida behoven blir, konstateras i propositionen, också stora, eftersom åldersstrukturen bland de nu verksamma lektorerna medför att en väsentlig andel av dem kommer att avgå med pension under 1990-talet.

Forskarutbildningen är central för att utveckla inte bara forskningen utan många andra delar av ett modernt samhälle. Gymnasielektorerna har genom sitt ämneskunnande och vetenskapliga synsätt betytt och betyder mycket för att hos elever i gymnasieskolan väcka intresse för fortsatta högre studier. Det finns anledning att slå vakt om denna ämnesmässiga kompetens för gymnasieskolan. Även rekryteringen till forskarutbildningen främjas av att det finns tjänster på arbetsmarknaden för vilka krävs fullgjord forskarutbildning (doktorsexamen).

Regeringen har den 10 mars 1983 utfärdat en förordning med vissa föreskrifter om lektorstjänster i gymnasieskolan. I denna anges bl.a. att antalet lektorstjänster skall vara 2 916. Riksdagen beslöt hösten 1989 om kommunalt huvudmannaskap för lärare m.fl. på skolområdet. Därvid beslöts att det vid införande av kommunalt reglerade tjänster för lärare liksom nu skall finnas regler för behörighet till samtliga tjänster. I detta inbegrips även lektorstjänsterna.

Det är av nationellt intresse att denna tjänsteorganisation för lektorer finns kvar i gymnasieskolan. Enligt vår mening bör inför kommunaliseringen den 1 januari 1991 slås fast att antalet lektorstjänster i riket skall vara lägst 2 916 och att vakanta lektorstjänster skall ledigkungöras åtminstone vartannat år. Eljest finns, som tidigare konstaterats i riksdagen, stor risk för att tjänsterna av ekonomiska eller andra skäl inte ledigkungörs.

Det är också viktigt att klara ut hur frågor om särskild behörighetsförklaring och dispenser när det gäller dessa tjänster skall lösas i framtiden. Efter som det är staten som utformar behörighetsbestämmelserna för tjänsterna, är det naturligt att statlig myndighet hanterar sådana frågor.

De hittillsvarande svårigheterna att rekrytera dem som avlagt doktorsexamen till praktisk-pedagogisk utbildning har till stor del studiefinansiella or-

saker. För sådana personer är det svårt eller föga lockande att genomgå en praktisk-pedagogisk utbildning med enbart studiemedel. Mot denna bakgrund har tre särskilda modeller utformats för en praktisk-pedagogisk lektorsutbildning, två för blivande lektorer i ekonomiska eller tekniska ämnen och en för blivande lektorer i s. k. allmänna ämnen. Den senare skall omfatta 20–40 poäng och bedrivs på heltid med ersättning motsvarande utbildningsbidrag för doktorand.

Den praktisk-pedagogiska utbildningen för blivande lektorer anordnas vid universiteten i Lund och Umeå och vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm (sammanlagt 25 platser). Som redovisats är ett stort antal lektorstjänster nu vakanta. Enligt UHÅ behövs det en årlig nyrekrytering av ca 120 lektorer. Omfattningen av den praktisk-pedagogiska utbildningen, som avser utbildning av lektorer främst i naturvetenskapliga, samhällsvetenskapliga och språkvetenskapliga ämnen, är av organisatoriska skäl lättast att öka. Ett ökat utrymme för en sådan utbildning med utbildningsbidrag bör därför snarast skapas. Vid antagning till lärarutbildning av olika slag uppstår ständigt tomma platser. Medel motsvarande kostnader för dessa platser bör få användas för den lektorsutbildning som nu behövs.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beträffande forskarutbildade lektorer i gymnasieskolan som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lägsta antal tjänster, ledigkungörande, behörighetsförklaring m.m. och utbildning.

Stockholm den 20 mars 1990

Jan-Erik Wikström (fp)

Karin Söder (c)

Göran Åstrand (m)